

TÚRÉSHATÁR A LÁTHATÁRON

Vekerdy Tamás emlékezetére

Számunk nyomdai munkálatai közben jött a híre, hogy elhunyt – s persze „ilyenkor” sokaknak eszébe jut, szinte „mindenki” Róla beszél, tele a rádió műsora az idézeteivel, a sarkos véleményeivel, vaskosan igaz(ságos) és méltányos mondataival. Talán egyszerűen csak méltó, rendes, őszinte „tanítóbácsi” volt, ahogy az ilyennek lennie érdemes és maradandó. Tanított kérdéssel és állítással, kérlelhetetlen igazságossággal, európai kultúra birtokában, civilizáltan, méltányosan és hitelesen. Mi más lenne még elmondható Róla, amikor pszichológusként vagy pszichopedagógusként, kérdéssel vagy fölháborodással, de mindig és mindenhol elmondta maga is, hogy miben is áll az ember s a pedagógus, az iskola s a lét szabadsága?!?

Sokat beszélni Róla méltatlan lenne. Magáról jobbra alig akart beszélni, a legkevesebb excentrikus énje sem moccanat önmaga felé. De kimérten precíz hangja, nyelvileg korrekt és gondolatilag is ívelt mondandója lenyűgözött riportert és tanárt, gyermekorvost és pszichológust, rendszerfejlesztő szakembert vagy drámapedagógust, óvónőt és kórházi ápolót akár. Egyediség, egyéniség, méltóság lakozott Benne, valamint a méltányosság kérése, elvárása, megkövetelése Mindenkié, aki emberi.

Valaminő történetmesélés volt a jellemzője, olyan, amit és akit hallgatni kell. Szabadság és ironikus jóakarát, feloldás a görcsök alól, s elfogadása annak, hogy „a kevesebb több”...! Nem tananyaggal kell tömni a gyereket, hanem játszani hagyni, nem nyomasztani vagy túlterhelni, hanem érzékelést építeni, s engedni, hogy szeressen iskolába járni, s ne utálja az egészet mint helyet már eleve is. „Régi német mondás: amelyik ökörnek nagy a szarva, annak kicsi a patája... – és fordítva. Nem lehet mindenki egyforma! Differenciálni kell... Aki mindenből kiváló, az semmiből nem kiváló!” – sejtítette egy rádióműsorban. A másságosság evidenciája volt számára a lehetséges teljesség minimuma...

Lehetne keresni fél könyvtárnyi szöveget, melyet valahol és valamikor, az elmúlt negyven-ötven évben írt, mondott, publikált, értelmezett, minősített, segített, korrigált, átölelt vagy kritizált is. Az Emberért tette, akit mindig szeretettel vett körül, ha emberi volt, s főleg ha gyerek. És mindig megfogalmazta a túréshatárt is, amikor az ellenkezője

dúlta az erdőt, az iskolát, a lélek útjait, a láthatár körvonalait.

Itt, most, úgy vélem, hagyni kéne az önkényes válogatást Másra. Kire-kire, akit megérint e halál, s eszébe ötlük az értékelhető értékelése, Vekerdy neve alatt elérhető ismeretek vadászata, bon mot-inak gyűjteménye, könyveinek fülszövege vagy tartalomjegyzéke...

A magam gyászát, mely nem egyedi, nem is különleges, nem is felkért vagy megrendelt, három alábbi „szövegidézettel” tenném méltóbbá, s ennek hatását nem a választás vagy a túlbeszélés, hanem a főszereplő, Vekerdy Tamás maga tenné továbbgondolhatóvá.

Egy válságteszt – na mit is szól a pszichológus szakember a lelkeségek rendszeréről éppen 2015 szeptemberében...?! „Dilettantizmus és embertelenség” – ennyi a menekültpolitikáról és oktatásügyről alkotott két kulcsszava. A többi méltó csend – bővebben itt: <https://www.youtube.com/watch?v=bHYamHxGxLk>

S mert nemigen lehetne Vekerdyt az iskola, a tanítás, a tudás, az oktatási rendszer mint rendszer és hatáseggyüttes kérdései nélkül jellemezni, egy rövid „lead”-del kivonatolva: „Már a tizenéveseknek is elégük van a túlzott elvárásokból, a tananyag nagyságából, az iskolában töltött időből. Ki hallja meg a hangjukat, ha a kormány befogja a fülét?...” A felelősség, a hittel vállalás a lényeg szavai mögött...! https://www.youtube.com/watch?v=_nFrFVrDi0o

S a harmadik, ahol toleranciáját, történetképét és kulturális habitusát lehet (sajnos csak) meghallani: jellemzően a magyar nemzet karakteréről, a társadalmat alkotó csoportok együttéléséről, vonzásokról és taszításokról, magyar és zsidó népfogalom jelentéséről, a Kárpát-medencében bekövetkezett kataklizmák soráról gondolkodik el hangosan, amiken történelmi emlékezetté válva az egész társadalom átesett, amikor elválasztották/elválasztják egymástól a magyar nemzetet alkotó különféle nemzetiségi és vallási eredetű csoportok alapján, s közben senki sem ad méltó választ arra, miért kerülnek többnyire egymással szembe a történelmi traumák során és után, „miért és hogyan alakulnak ki a bűnös és vádló ellentétpárok, a történelemben folyamatosan jelenlévő és megújuló társadalmon be-

lúli székértáborok”, miközben mindez „vonzó közös kulturális alap lehet(ne)” a résztvevő népek alkotórészei számára – jóllehet csak „nem primitív, hanem kiművelt állapotukban”...: <https://www.klubradio.hu/adasok/a-magyarok-osszefonodasarol-vekerdy-tamasra-emlekezunk-109113>

A kevesebb sokszor tényleg több.

Itt most legyen kevesebb (belőlem), hogy több lehessen a végleg elbúcsúzott Vekerdy Tamástól...!

y.a.

